

Lengte

15 km

Start- en eindpunt

Spijs en Ijs
Dongenseweg 40
5121 PD Rijen

Openbaar vervoer

Buslijn 231 Arriva, Rijen-
Waalwijk. Bushalte
Steenhovensebaan. Direct
aan de route.

Parkeren

Restaurant Spijs en Ijs ,
Dongenseweg 40, 5121 PD
Rijen.

Horeca

Restaurant Spijs en Ijs
Dongenseweg 40
5121 PD Rijen

Bos & Co
Vijf Eikenweg 56
4903 RK Oosterhout

Onderweg zijn er bankjes en
picnick plekken

Routemaker

Charles Aerssens

Versiedatum

17-10-2025

Midden Brabant

De rondwandeling voert door het uitgestrekte bosgebied tussen Oosterhout, Dongen, Rijen en Dorst rond Natuurgebied Surae, een groene oase midden in Boswachterij Dorst. Opvallend op de route zijn 'follies', architectonisch dwaze bouwwerken, die alleen de functie hebben je te verrassen en een beroep doen op je fantasie. Vanaf vertrek wandelen we via buurtschap Klein Oosterhout door open landbouwgebied naar het bosgebied De Vijf Eiken. Dit gebied staat oorspronkelijk te boek als Kurassiersheide en de Frederiksbossen. Aangekomen aan de grens van de bebouwing van Rijen steken we de Vijfeikenweg over en komen in Natuurgebied Surae langs de Oude Leemkuilen, voormalig Natuurbad Surae en de Nieuwe Leemkuilen. Na bosgebied Achter de Keten steken we de Ketenbaan over om via buurtschap Seters het gebied de Lange Dreef te bereiken. Hier steken we de Vijf Eikenweg opnieuw over en wandelen we door Natuurgebied De Duiventoren en bosgebied Steenblik terug naar het vertrekpunt.

De rondwandeling volgt maar deels de routemarkeringen van het Wandelroutenetwerk VisitBrabant. Routebeschrijving via knooppunten: Startpunt 43 44 - 64 09 13 17 Eindpunt. Deze knooppunten zijn slechts herkenningspunten onderweg. Het gebruik van kaart en GPS zijn dus noodzakelijk!

Routebeschrijving

L.A.W.V. "VIA-VIA"

1 Voor deze rondwandeling vertrekken we vanaf de parkeerplaats bij Restaurant Spijs aan de Dongenseweg en wandelen op de eerste paar honderd meter naar links over de Dongenseweg in de richting van Rijen. Op de eerste afslag naar rechts gaat de route door het open landschap van Klein Oosterhout. Met de bocht mee wandelen we voorbij enkele boerderijen. Het asfalt gaat over in een brede zandweg met fietspad. Na een kleine knik slaan we bij KNP43 scherp linksaf het bosgebied De Vijf Eiken (1) in. Oorspronkelijk staat dit gebied te boek als Kurassiersheide. Het bospad volgen we tot de eerste gelegenheid naar rechts bij een afsluitboom en een SBB-bordje 'Boswachterij Dorst'. Na goed honderd meter bij een open plek in het bos komen we aan de eerste folly, die onderdeel uitmaakt van de kunstroute (2) in Boswachterij Dorst. Deze folly bestaat uit drie stukken muur naar een ontwerp van Frank Bezemer met de bijzondere techniek van Le Roy en is opgebouwd uit afgedankt bestratingmateriaal. Net voor deze folly nemen we het smalle bospad naar links. We volgen het smalle bospad en negeren alle zijpaden. We gaan op alle kruisingen rechtdoor tot we aan het eind op een T-splitsing uitkomen vlak voor de bebouwing van Rijen. Hier wandelen we naar rechts en komen voorbij KNP44 uit op een geasfalteerd fietspad naast een grote weg (Vijf Eikenweg).

2 We steken bij de oversteekplaats voor fietsers de Vijf Eikenweg over en gaan via een klein wildrooster meteen het bos weer in. Aan het eind van dit pad voor een afrastering gaan we rechtsaf. Hier heeft achter de omheining in het verleden de inmiddels verdwenen Rijense steenfabriek 'De Vijf Eiken' (3) gestaan. Waar de afrastering met een hoek naar links gaat, lopen we even rechtdoor en houden het pad naar rechts aan. Aangekomen op de T-splitsing gaan we linksaf. We houden dit pad

aan en steken op de kruising over door het klaphekje met een smal wildrooster ernaast. We komen in het gebied van de omheinde Boswachterij Dorst (4) langs de Oude Leemputten, waar aan de linkerzijde op een eiland een drietal opmerkelijke lage follies liggen (wellicht niet zichtbaar door de overwoekerende begroeiing!). Het zijn een drietal vleermuiskelders, een folly gemaakt naar het ontwerp van beeldend kunstenaar Pjotr Müller. We passeren een boomstambankje en een informatiepaneel en vervolgen het pad. De route loopt langs de Lelievijver en vervolgens rond de oude zwemplas, waar tot 2005 het voormalige Natuurbad Surae (5) is geweest. Na een groen-metalen waterpeilmeter gaan we linksaf en houden het water van de beide meertjes aan onze linkerhand. We komen uit op de zandheuvel aan de noordkant van de oude zwemplas.

3 Bij de bankjes op de zandheuvel volgen we naar rechts noordwaarts het pad met voor ons aan de rechterzijde de eerste waterplas van de Nieuwe Leemkuilen. Na deze waterplas en voor de tweede waterplas van de Nieuwe Leemkuilen houden we rechts aan en volgen het pad op de oostelijke oever langs de bosrand. Op het punt waar we in de verte zicht krijgen op weer een folly nemen we het bospad naar rechts tot we even verderop op de kruising van de Honderdbunderweg staan. Hier vinden we een gedenkplaque voor de RAF Pilot Flight Sergeant Peter Ralph Attwooll (6). Hier gaat de route linksaf tot aan het prikkeldraad. Het pad naar links voert ons naar de folly, aangeduid als De Stal. Het ontwerp is van Jeroen Doorenweerd en is gebaseerd op het 'Omgekeerd Perspectief'. Vanaf deze folly volgen we het pad langs de bosrand tot aan de markering, waar we rechtsaf slaan. We wandelen hier langs de open plek waar een stevige afbakening staat voor een tijdelijke opvang van de

Gallowayrunderen. We vervolgen het grasbaantje door het bosgebied tot op de T-splitsing met het André Mullerpad.

4 Linksaf over het André Mullerpad komen we aan een klaphekje. Door dit hekje gaat de route direct rechtsaf en wandelen langs het prikkeldraad tot we bij KNP64 staan. Hier gaan we rechtuit en vervolgen onze route achter Folly De Stal langs. Even verderop slaan we linksaf en staan na enkele meters op een asfaltweg (Ketenbaan). Deze steken we schuin naar links over en vervolgen de route op de Setersedwarsweg. Het zandpad gaat in de bocht naar links over in asfalt. Aan het eind op de T-splitsing met de Seterseweg wandelen we naar rechts. We passeren Camping De Eekhoorn en komen aan het eind uit op een T-splitsing bij KNP09. De route gaat rechtsaf over de zandweg met fietspad (Lange Dreef) langs het golfterrein van de Oosterhoutse Golf Club. Met de bocht naar rechts en links staan we aan de Vijf Eikenweg.

5 We steken de Vijf Eikenweg over en slaan op de Karolusstraat tegenover Holland Foods bij een ANWB - wegwijzer rechtsaf. We komen in bosgebied De Duiventoren (7) van Boswachterij Dorst. We vervolgen onze route over de Plantagelaan met fietspad. Na de overwoekerde relictten van het al enige tijd in onbruik geraakte goederenspoorlijntje naar industrieterrein 'Vijf Eiken' slaan we het eerste pad naar rechts in. Aan het eind slaan we op de T-splitsing rechtsaf en buigen even verderop naar links. We negeren de

eerst twee bospaden aan onze linkerkant tot we op een asfaltweggetje (Steenbliklaan) komen. Wil je nog een pauze inplannen, dan is het mogelijk hier op dit punt van de route af te wijken. Wandel hier rechtuit en sla rechtsaf naar Vijf Eikenweg waar Natuurpoort en Baroniepoort Bos & Co gelegen is. Daarna op route terugkeren vanaf de Ketenbaan naar links om de wandeling te vervolgen.

6 Op de Steenbliklaan slaan we na goed 100 meter linksaf het smalle pad in door een half open bosje. Aan het eind op een T-splitsing met een breed bospad (Steenhovensebaan) aangekomen slaan we linksaf. Op de eerstvolgende kruising van paden gaat de route naar rechts tot we een open weidegebied midden in het bosgebied Steenblik bereiken. Vóór de wei rechtsaf tot we opnieuw op het asfalt (Steenbliklaan) uitkomen. Hier wandelen we naar links over tot aan het einde van het open weidegebied bij KNP13. We blijven het asfalt volgen naar rechts en ook met de bocht naar links. Zo komen we aan een ringgracht, die midden in het bos ligt met weer een folly. Het is het kunstwerk Colombier van de Gentse architecten Robbrecht & Daem, bestaande uit gestapelde blokken van Pietra Grigia di Vicenza. Hier op de hoek bij KNP17 gaan we naar rechts door het bos zuidoostwaarts en op de T-splitsing aan het eind volgen we het asfalt even naar links. Na de greppel meteen naar rechts door het bos tot aan het open landschap. Naar links komen we op de drukke Dongenseweg, waar we naar rechts in de richting van Rijen bij Restaurant Spijs en Ijs het eindpunt van de rondwandeling bereiken.

Omgevingsinformatie

1 - Bosgebied De Vijf Eiken

Oorspronkelijk staat dit gebied te boek als Kurassiersheide en Frederiksbossen. De Kurassiersheide herinnert aan een toernooiveld uit de riddertijd, waar geharnaste ridders elkaar uit het zadel probeerden te lichten. Het zouden de geslachten Van Strijen en Van Duivenvoorde zijn geweest, die hier hun ridderspelen hebben gehouden met alle daaraan verbonden schittering. De Frederiksbossen zijn genoemd naar Prins Frederik (1797-1881), broer van Koning Willem II en oprichter van de KMA in Breda.

2 - Kunstroute in Boswachterij Dorst

Door Staatsbosbeheer is een aantal kunstenaars gevraagd om voor Natuurgebied De Duiventoren en Boswachterij Dorst een vijftal 'Follies' te ontwerpen. Dit zijn architectonisch dwaze bouwwerken, die

alleen de functie hebben je te verrassen en een beroep doen op je fantasie in relatie met de omringende natuur. In het bosgebied De Vijf Eiken passeren we een folly, die bestaat uit drie stukken muur naar een ontwerp van Frank Bezemer met de bijzondere techniek van Le Roy en is opgebouwd uit afgedankt bestratingsmateriaal van bouwvakkers en stratenmakers. Het resultaat is opmerkelijk en de ongelijke structuur die ontstaat, biedt allerlei vogels een plaats om te nestelen. Bij de Leemkuilen liggen verscholen op een eilandje een drietal fantasierijke lage bouwwerken, die lijken op restanten uit een oude cultuur. Pjotr Müller maakte het ontwerp voor de ingang van drie vleermuiskelders. Wat je ziet zijn de fronten, die over lijken te lopen in het landschap. In de golvende vormen kunnen vogels nestelen, terwijl vleermuizen door de nauwe ingang huisvesting vinden in de kelders. Op de route in het bosgebied Achter de Keten vinden we tegenover de open ruimte van de Nieuwe Leemputten folly 'De Stal'. Op het eerste gezicht lijkt het een normaal gebouwtje, opgetrokken uit baksteen en bedekt met dakpannen. Maar als je beter kijkt, zie je dat er met deze stal, waar de Schotse Hooglanders beschutting kunnen vinden, iets vreemds aan de hand is. Het ontwerp van Jeroen Doorenweerd is gebaseerd op het 'omgekeerd perspectief', zoals dat in iconen of kindertekeningen wordt gebruikt. Je wordt als kijker als het ware voor de gek gehouden, omdat het verdwijnpunt niet op de horizon ligt maar in de toeschouwer. En in Natuurgebied De Duiventoren passeren we het kunstwerk 'Colombier' van de Gentse architecten Robbrecht & Daem. De Colombier of duiventoren is zeer zelfstandig ingeplant in het landschap en staat als een totempaal in zijn omgeving. De muren bestaan uit gestapelde blokken van pietra grigia di Vicenza, een kalkzandsteen met een heel natuurlijke uitstraling. De manier waarop de stenen gestapeld zijn, sluit vlakke, strakke muren uit. In dit weefsel van blokken zijn gaten gemaakt waardoor de vogels in en uitvliegen, kunnen zitten en nesten bouwen.

3 - Voormalige Steenfabriek 'De Vijf Eiken'

De oorsprong van deze steenfabriek gaat terug tot 1869, als de Belgische steenbakker Adriaan Michielsen met een steenbakkerij in Rijen begint, die in 1875 door Johannes van den Heuvel wordt overgenomen. Aan het begin van de 20ste eeuw worden hier na de overgang naar machinaal werken met persen om stenen te vormen ruim 14 miljoen stuks stenen geproduceerd. In 1921 wordt de steenfabriek aan de Familie Theeuwes en de Familie Toonders verkocht. Later wordt het aantal ringovens uitgebreid tot 54, het grootste aantal van Nederland en er konden in deze ovens gelijktijdig 2 miljoen stenen gebakken worden. Maar door allerlei problemen in de baksteenindustrie heeft steenfabriek 'De Vijf Eiken' in 1992 de deuren moeten sluiten. De fabriek wordt afgebroken en de enige herinnering aan dit industrieel verleden zijn de oude leemputten, die nog duidelijk zichtbaar zijn in het landschap, waar de natuur intussen haar rechten weer heeft opgeëist.

4 - Boswachterij Dorst

Het uitgestrekte bosgebied van 1100 hectare komt in 1899 in bezit van Staatbosbeheer, nadat gebied jarenlang als militair oefenterrein in gebruik is geweest. Het wordt opnieuw beplant met voornamelijk grove dennenbos. Daarnaast zijn er een aantal leemputten die ontstaan zijn door de activiteiten van de voormalige steenfabriek 'De Vijf Eiken'. In 2021 is Staatsbosbeheer gestart met de herinrichting van Boswachterij Dorst en is de boswachterij door een zoneringsplan opgedeeld in meerdere gebieden. Er zijn nu grote grazers, zoals Galloway runderen, in het centraal gelegen begrazingsgebied rondom de leemputten om het stuivend karakter te behouden. Om hen de rust en ruimte te geven voor hun beheerwerk is het gebied rondom de leemputten omheind en alleen via een beperkt aantal voetgangerssluizen voor wandelaars 'wandelvriendelijk' gemaakt is. Het omheinde gebied is dus niet meer toegankelijk voor rolstoelen, kinderwagens, fietsers, mountainbikers en aanspanningen!! Maar dit betekent ook dat vrij en creatief wandelen door die voetgangerssluizen ook moeilijker is geworden. Het wandelroutenetwerk van Visit/Brabant is hierdoor aangepast en in het omheinde begrazingsgebied helemaal ontmanteld.

5 - Verdwenen Natuurbad Surae

Natuurbad Surae is in 2005 na bijna 80 jaar bij referendum door de Gemeente Oosterhout definitief gesloten. Deze grootste leemput wordt in 1931 verpacht aan de Bredase sportleraar en

zwempromotor A. Kuyt, die er zwemles gaat geven. Hij geeft het natuurbad de naam 'Surae', wat in het Latijn 'Kuyt' betekent. Van lieverlee komen er voorzieningen rond de plassen, er worden kleedhokjes gebouwd en er komt een blokhut, waar versnaperingen worden verkocht. Het aanpassen van het zwembad gebeurt in een werkverschaffingsproject om langdurig werklozen aan een nuttige dagbesteding te helpen. Ook een kanovijver maakt dan deel uit van Surae, dat als openluchtzwembad een bovenregionale aantrekkingskracht heeft. Alles draait om de belangrijkste attractie: het bosmeer met een zoetwaterstrand en daarom heen horeca en andere attracties. Maar als de Gemeente Oosterhout de exploitatie in 1976 overneemt, gaat het mis als zij er in de jaren 80 een bungalowpark van wil maken. Na jaren van gehakketak tussen Staatsbosbeheer, de Gemeente Oosterhout en de omliggende gemeenten valt uiteindelijk het doek en wordt de zwemvijver teruggeven aan Moeder Natuur. Nu is van dit verleden niets meer zichtbaar en rest slechts de herinnering.

6 - Monument Flight Sergeant P. R. Attwooll

De RAF Piloot Flight Sergeant Peter Ralph Attwooll (1922-1944) maakt met zijn Spitfire MK XVI, RR 255, 9 NY met motor van het fabricaat Merlin 266, No C360163. Het toestel maakt deel uit van een sectie van het RAF 127 Squadron met Woensdrecht als thuisbasis, die op 29 december 1944 een beschieting uitvoert op gebied in Andel. Het toestel wordt in de radiator getroffen door Duits afweergeschut en Peter Ralph Attwooll maakt een geforceerde noodlanding in dit gebied, crasht en wordt ten gevolge van verbranding dood gevonden in zijn Spitfire. Zijn stoffelijk overschot wordt naar Breda overgebracht, waar hij tijdelijk wordt begraven en later op het British War Cemetery van Bergen op Zoom zijn laatste rustplaats krijgt.

7 - Natuurgebied De Duiventoren

De naam 'Duiventoren' zou een verbastering zijn van 'Van Duivenvoorde', Graven van de Heerlijkheid Oosterhout van wie Willem van Duivenvoorde (1290 -1353) de meest bekende is. Midden in het bos ligt een gebied, dat oogt als een vesting zonder hart. Dat hart zou, volgens de verhalen, het Middeleeuwse Kasteel van Margaretha van Duivenvoorde zijn geweest. Het klinkt wel romantisch, maar niemand weet of dit verhaal op waarheid berust. Het adellijk geslacht Van Duivenvoorde is in die tijd wel de bezitter geweest van deze grond.

